

Býráðssamtyktin og hernað- arliga trúverdugheitin

Tórshavnar býráð samtykti í farnu viku at loyva hervaldinum at byggja.

I móti samtyktini at kvøddu Jakup Suni Jacobsen, Leivur Johannesen, Finnur Johansen, Zakarias Wang og Ingi Mohr.

Eingin yvir ella við síðuna av lögtinginum

Fólkaflokksmaðurin Hákun Djurhuus tók einaferð nakað soleiðis til: «Eingin yvir ella við síðuna av lögtinginum!» Her má vera vent í holuni, tá eitt býráð kann gera av í slíkum máli. Ti allir feroingar vita um lögtingssamtyktirnar um uttanveltaðu stöðu Føroya og at fáa alt hervald av landinum.

Hvat fáa vit

Fólkaflokksumboðini í býráðnum atkvøddu fyri, og sostatt kom fram aftur upprunaliga hugsan teirra til hermálið: okkurt afturfyr!

Miðskeiðis í 50' unum, tá sambands-, fólkafloks- og eisini seinni sjálfstýris- menn sótu í landsstýrinum, vóru einastu fyrirvarni hesir menn høvdu til byggingina í Mjorkadali og Sornfelli, hvussu breiður vegurin fór at verða, og um danir (NATO) fóru at gjalda. Aftaná valið í 1958, men aðrenn nýggja landsstýrið var skipað, fekk fráfarandi landsstýrið í lag, at veggerðin byrjaði.

Uppi í hesum tingingum var eisini fólkafloks-

»Býttlingar! Verið ikki bangin, vit verja tykkum jú við hesi«... var orðingin á einum av teimum mongu postkortunum, ið var partur av tí tyska valstríðnum

maðurin Hákun Djurhuus. Sami maður kom seinni so øgiligur og kravdi kanning í NATO-málinum, sum hann sjálvur hevði verið við í.

Eisini nú eru »fyrirmyndir«: Barakkirnar, sum setast skulu upp í Mjorkadali, kann býráðið fáa fyri hálvan pris, tá byggingin er liðug!

Virðingin

Sum nevnt, hevur lögtingið gjørt fleiri samtyktir í hermálinum, men álikavæl loyvir Tórshavnar býráð hervaldinum at uppseta nýggja stórru antennu, broyta innkoyringina og at settar verða upp barakkir til »arbeiðsfólk av bygd« (les útlendingar), sum skulu »skifta út gomul tól«. Við hesi samtykt má metast, at býráðið leggur líka lag í lögtingssamtyktirnar, men haraftur imóti veitir hervaldinum frægari umstøður at virka undir, hetta sama hervald, sum lögtingið ynskir av landinum.

Landsstýrið hevur skyldu at ansa eftir, at lögtingssamtyktir verða hildnar. Ti verri formáðar lögtingið sær so lítið imóti

donskum tilsiðisetingum av fólkafloksligum samtyktum sum t.d. í hermálinum og undirgrundsmálinum, men her hevur landsstýrið ein møguleika: Byggiloyvið skal góðkennast av landsstýrinum!!!

Brúksrætturin og heimildin hjá býráðnum

Fram er komið, at hervaldið als ikki hevur brúksrætt til økið teir nýta, at sáttmálin als ikki er galdandi longur. Tað vil siga, at býráðið hevur givið einum parti byggiloyvi á øki hjá øðrum! Um so er, er at vóna, at hetta verður kannað juridiskt.

Spurningar í samband við hervaldið — trúverdugheitin

1. Longu tá samráðingar vóru við borgarligu landsstýrini í 50' unum um herstöðina, vistu okkara myndugleikar, at stöðin skuldi vera ein liður í EW-skipanini (Early Warning) hjá NATO (les USA). Tá feroingar so fóru at gera vart við seg, bedýraðu danir, at stöðin einki hevði við hervald at gera, men

hvussu ber tað so til, at av 128 fólkom, ið starvast har, eru 105 hermenn?

2. Brúksrætturin: Er sáttmálin galdandi longur?

3. Seinastu árin hevur stöðin í Mjorkadali bygt út, bilhús og okkurt annað. Bilhús er bygt við síðuna av, har barakkirnar eru ætlaðar at standa! Hava teir fingið nakað loyvi hesum viðvikjandi?

4. Aðrenn »byggiloyvið« kom í gjögnum, vóru teir í Mjorkadali longu farnir at grava út og at gera fundamentini til barakkirnar, sum longu hava verið í landinum eina tíð. Skal stöðin í Mjorkadali bara sleppa at seta hol á, aðrenn teir hava fingið rætt til tað, ella eru hernaðarmyndugleikar ikki umfataðir av vanligum lögum og rætti?

Omanfyrinevndu spurningar vísa, at tá talan er um hervald, skal ansast eftir við bæði varnum og gløggum eygum og oyrum, tí eftir øllum at døma, veitst tú ongantið, hvar tú hevur hatta harkaliðið.

Verjir NATO fólkafloksræðið

Føroyar hava ongantið

ynskt at fáa NATO til Føroya, hvør er veruleikin? Portugal var limur í NATO eisini meðan landið hevði einaræði, og teir nýttu NATO-vápn at kúga hjálondini við.

USA og harvið NATO hevur einki í móti hernaðarstýrinum í Turkalandi, ið hevur fakfelagsleiðarar í stórum tali sitandi í varhaldi, deyðadømdar.

Fyri øðrum árum síðan fall Somoza-stýrið í Nicaragua. Somoza mettist ein av ríkastu monnum í Amerika, samstundis sum fólkíð í Nicaragua leiðneyð og enn ikki er komið fyrri seg eftir hansara stýri. Nú er innrás gjord úr Honduras stuðlað av CIA og við NATO-vápnunum.

Stórveldini ein höttan fyri mannaættina

Nú eru tað ivaleyst fleiri og serliga krigsgreiddingarnir á ávisum blaði, sum stempla hetta sum kommunistiska propaganda. Tað kann afturvísast beinanvegin. Hetta er als ikki nokur verjugrein fyrri mótpólin hjá USA.

Sovjetsamveldið, hvørs samvitska ikki er petti

ljósari enn hjá USA.

Sovjetsamveldið sigur seg vera sosialistiskt, men atferðin visir nakað heilt annað: Tað ber ikki til at kalla seg sosialistiskan og samstundis kúga afghanska fólkíð og forða pólsku arbeidarunum í at skipa seg í fakfeløg og at siga sína hugsan um samfelagið (tvey dømi av mongum).

USA í sín lut hevur m.a. á samvitskuni stöðuna í Miðamerika, har tað stuðlar einumhvørjum høgágangi, er hann til egnan fyrimun. Samanumtikið kann sigast um stórveldini, at tey leggja líka lag í, hvussu fólkini hava tað í ymskum londum, bara tey (stórveldini) fáa framt sínar stórpólitisku atgerðir.

Eina egna stöðu

Føroyingar eru í móti egnum vilja drignir inn í kalda krigið. Her í Føroyum er radarstöð og navigatiónsstöðirnar á Eiði og í Akurbyrgi, tað vil siga 3 álopsmål í einum møguligum bardaga millum stórveldini.

Við hesum stöðum eru Føroyar gjørdar partur í taktiska spælinum hjá einum stórveldi. Føroyingar eiga allir sum ein at krevja og virka fyrri, at lögtingssamtyktirnar hjá demokratisk valda lögtinginum verða framdar. Hvar er demokratið annars, tá eitt fólk ikki sjálvt sleppur at avgera sína stöðu.

Martin S. Eidesgaard